

CHEVRONEK HONDORATU DONZIGER ABOKATUA: MULTINAZIONALEI AUZI BAT IRABAZTEA KARIO PAGATZEN DA

U.A.-k idatzi digu ARGIAra: “Duela bi urte eta erdi, Net Hurbil-en aztertu zenuten nola epaile pribatuak bertan behera utzi zuten Ekuadorreko auzitegiek Chevroni ezarritako zigorra. Bada, garaipen hura, zigorrarena, ahalbideratu zutenen aurkako jazarpenak ez dauka etenik eta urteetan engaiatuta egon den Estatu Batuetako abokatu batek 600 egun darama New Yorkeko etxean atxilotuta, Chevronek antolatutako erasoaren ondorioz”.

 PELLO ZUBIRIA KAMINO

Eta U.A. bidalitako hariei tiraka osatu dugu Steven Donzigerren istorioa. Maiteko ez ditugu, bada, gure irakurleak!

Donzigerrek lagundu zien Ekuadorreko 30.000 herritar indigena eta base-ritarri Chevron multinazionalari auzia irabazten: 8.100 milioi euro ordaintzera kondenatu zuten haien lurra petrolioz eta beste kimikoz kutsatu izanagatik. Orain epaile batek abokatuak etxean preso dauka, lan profesionala debekatu. Ingelesezt SLAPP *Strategic lawsuit against public participation* deitzen duten auzia sartu diote Donzigerri, parte hartze publikoaren kontrako auzibide estrategiko bat.

SLAPP Wikipediak honela definitzen du: “Auzi honen helburua da kritikoak beldurtu eta isilaraztea tribunaletako defentsaren kostu garestiarekin, beren kritika edo oposizioan amore eman dezaten. Horrelako auzi batean akusatzailearen helburua ez du zertan izanik irabaztea. Akusatzaileak bere helburua lortu du akusatuak amore ematen baldin badu beldurragatik, mehatxuengatik, defentsaren kostuengatik edo, besterik gabe, neke hutsez. Auziak balio dezakete gatazkan parte hartzeko asmoa duten beste guztiak ikartzeko ere”. Gure etxera itzulita, horra nola daukan definizio juridikoa Ainhoa Intxaurrendietari eta Iñaki Errazkini Gipuzkoako erraustegia- ren sustatzaileek sartu zieten epaiketak ere: SLAPP.

Steven Donziger (1961) abokatu gazte zela murgildu zen gero bizi osoa harrrapatuko zioten ingurumen auzietan. 1993an sartu zen Ekuadorreko Lago Agrio eskualdean –Kolonbiarekiko mugatik hurbil– kutsaketa larriak ikertzen ari zen abokatu talde batean.

1960ko hamarkadatik Amazoniako eskualde hartan hainbat petrolio iturri zulatuak zituen Texaco multinazionalak, bazter guztietan utziz igerileku olinpikoak adinako olio hondakinezko putzuak. Kutsagaiak inolako kontrol barik isurtzen ziren erreka eta ibaietan, lekuko jendeek edateko ura hartzen dutenetan. Hala ziren ugarituak eskualde osoan urdaileko, gibelesko eta eztarriko minbiziak, berdin haurren artean leuzemiak. Donzigerrek *Intercept*-eko kazetariari bere etxe-presondegi bilakatutik esan dion moduan, “han jendeak alimalako krisi humanitarioa bizi zuen”.

Espainolez ondo moldatzen den Donziger buru-belarri sartu zen aferan, zientoka aldiz bidaiatu zuen Ekuadorrera eta gizon erabakigarria izan zen lekuko jendeen aldarrikapenak bideratzeko. Borrokaren hurrengo urratsean, 2011n Sucumbios probintziako 30.000 biztanlek eraman zuten auzitara Texaco Petroleum, ordurako AEBetako bigarren petroliogile nagusia zen Chevron multinazionalak eresia. Multinazionalaren aholkulari juridikoek nahiago zuten auzia AEBetatik Ekuadorrera desbideratzea, kalkulatu hemengo epaileek

manipulatzen errazagoak izango zirela. Prozeduren epeetan etengabeko berandutzeak ere eragin zituzten, baina azkenean askoren harridurarako Ekuadorreko auzitegiek 2012ko sententzian herritarrei eman zieten arrazoi eta Texaco-Chevroni 8.100 milioi euroko kalte-ordainak ezarri.

BETI BADA JUJE EGOKI BAT

Multinazionalaren kontraerasoaren atal bat duela bi urte eta erdiko Net Hurbilen erakutsi zen: Chevronek lortu zuen –epaiaren ostean– gaia bideratzea gatazka komertzialetan arbitro lanak egiten dituen auzitegi pribatu batera, Hagako Arbitratze Auzitegira. “Auzitegi” deitu arren aholkulari pribatuz osatutako arbitratze mekanismo hau sortuta zegoen AEBek eta Ekuadorrek 1993an elkarren artean egindako inbertsioak sustatu eta babesteko itunaren baitan. Eta honek arrazoi eman zion Chevron multinazionalari, argudiatuz Ekuadorreko epaileek urratu egin zituztela inbertsio itun hark ezarritako betebeharrak.

Behin merkataritza globalaren *business as usual*-era bideratzeko lehen kolpea emanik, Chevronek ekin zion bigarrenari, 8.100 milioi euroko kalte-ordainen ustezko erruduna eliminatzeari. Hala hasi ziren Steven Donzigerren maulurak –pertsonalak eta profesionalak–.

Chevronek AEBetan auzitara eraman zuen Ekuadorreko epaiketan oker jokatu izanagatik, tartean, epaileak eros-

STEVEN DONZIGER

HITZA HARTUTA, 2013AN
CHEVRONEN AURKAKO
EKINTZAILEEK QUITON EGINDAKO
AGERRALDI BATEAN. ARGAZKIA:
RODRIGO BUENDIA.

teagatik. Lewis Kaplan epaileak onartu zituen iruzur salaketak, Donzigerri gaineratu zion multinazionalak Ekuadorren galdutako epaiketaren defentsan xahututako gastuen erantzukizuna, telefono eta ordenagailuak bahitu zizkion eta abokatuak horien erreklamazioa egin zuenean etxean preso egoteko zigorra ezarri zion.

Hedabideetako argazkietan Steven Donziger ikus daiteke orkatilan kontrol telematikoa daramala: ez dauka New Yorkeko bere apartamendutik kalera ezertara jaisteko eskubiderik. Bi urte daramatza horrela eta ez da esajeratua esatea dena galdu duela, berak ere airtortzen du. Donzigerren alde mobilizatu dira Amnesty International, Global Witness, Amazon Watch, Rainforest Action Network... -eta hamabost Nobel sari-

dun eta zientoka juristek ere salatu dute Chevronen jokabidea-.

Mundu osoan 1.400 abokatu lanean dauzkan Gibson, Dunn & Crutcher aholkularitzak hartu zuen Donziger pertsegitzeko lana, eraiki zuen Ekuadorreko auziaren manipulazioaren argudioa eta lekuko izar bat ere "aurkitu" zuen -Alberto Guerra epaile ekuadortarra, prest egon zena AEBetan deklaratzeko Donzigerrek bere lanean xantaia egiten zuela-. Guerrak beranduago atzera egingo zuen esan haietan, prozeduran barrena garbi agertu zen hura gezurretan aritua zela, baina ordurako Kaplan epaileak auzitegietan abian jarria zuen Guerra gabe ere Donziger harrapatzeko zepoa.

Eskandaluaren xehetasunetan interesa duen irakurleak, aurkituko ditu Amazon Watch elkarteak bezala *The*

Guardian eta *The Intercept* hedabideek gaiaz egindako kroniketan Kaplan epailearen curriculum: juze sartu aurretik tabako industriaren abokatu izana zen; Donzigerren kontrako auzian laguntzeko Seward & Kissel aholkularitza pribatua kontratatu du, Chevron eta beste petrolio konpainien defentsan aritzen dena...

Aferaren laburpen bikaina egin du Charles Nesson abokatu eta juristak, AEBetako eskandalurik handienetako bat izandako *Pentagon Papers* hartan Daniel Ellsberg defenditu zuenak. Nesson bere ikasleei esan die: "Donzigerrek erakusten du ondoen nola gaur pertsona bati uka dakioken epaiketa justu bat horrelako auzibide zibil asimetriko batean". Pertsona bati... eta Ekuadorreko milaka herritarri. ●

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

NINA MÛR
eyewear

*Egurrezkoak
Eskuz landuak banan-banan
Jasangarriak
Arinak eta erresistenteak
Kalitate handiko eguzki-lenteak*

Hernani 23, 20004 Donostia • 943 420 624 • zinkunegioptika.com